

Γλώσσα Δ' Δημοτικού

Πετώντας με τις λέξεις

Τετράδιο Εργασιών

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Κλεοπάτρα Διακογιώργη , <i>Λέκτορας του Πανεπιστημίου Πατρών</i> Θεόδωρος Μπαρής , <i>Εκπαιδευτικός</i> Χαράλαμπος Στεργιόπουλος , <i>Εκπαιδευτικός</i> Ερμιόνη Τσιλιγκιριάν , <i>Εκπαιδευτικός</i>
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	Γεωργία Κατσιμαλή , <i>Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Κρήτης</i> Όλγα Μούσιου-Μυλωνά , <i>Σχολική Σύμβουλος</i> Ιωάννης Ντελής-Σμυρίλιος , <i>Εκπαιδευτικός</i>
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	Καλλιόπη Σηφακάκη , <i>Ζωγράφος - Σκιτσογράφος</i>
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	Χριστίνα-Χρυσούλα Δελή , <i>Φιλολόγος</i>
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	Πέτρος Μπερερής , <i>Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i> Χρήστος Παπαρίζος , <i>Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i>
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	Ειρήνη Χολέβα-Φιλιππούλου , <i>Σχολική Σύμβουλος</i>
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

Πράξη με τίτλο:

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Δημήτριος Γ. Βλάχος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

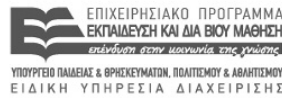
Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΜΑΚΕΤΑΣ,
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΑΛΛΑΓΩΝ ΒΑΣΕΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ,
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ:
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ / Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Κλεοπάτρα Διακογιώργη Θεόδωρος Μπαρής
Χαράλαμπος Στεργιόπουλος Ερμιόνη Τσιλιγκιριάν

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ Α.Ε.

Γλώσσα Δ' Δημοτικού

Πετώντας με τις λέξεις

Τετράδιο Εργασιών

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ

Περίεχόμενα

9 ΕΝΟΤΗΤΑ	Η παράσταση αρχίζει	7
10 ΕΝΟΤΗΤΑ	Λέξεις φτερουγίζουν πέρα, ταξιδεύουν στον αγέρα	21
11 ΕΝΟΤΗΤΑ	Γελάσαμε με την ψυχή μας	30
13 ΕΝΟΤΗΤΑ	Όλοι διαφορετικοί, όλοι ίδιοι	41
14 ΕΝΟΤΗΤΑ	Το ανθρώπινο θαύμα	51
16 ΕΝΟΤΗΤΑ	Ταξίδια στην Ελλάδα	62

9

Ενότητα

Η παράσταση αρχίζει

Μια περιπέτεια για τον Ρωμαίο

1

Την έκφραση «παίζω θέατρο» τη χρησιμοποιούμε κυριολεκτικά και μεταφορικά. Γράψτε δυο προτάσεις για να δείξετε τη διαφορά.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2

Στο κείμενο «Μια περιπέτεια για τον Ρωμαίο» υπάρχουν αρκετές σύνθετες λέξεις: Κρεβατοκάμαρες, ποντικόσπιτο, θεατροϊστορίες, ποντικομπαμπάς, κακόκεφος, αγρόκτημα. Τα συνθετικά αυτών των λέξεων συνδέονται μεταξύ τους με το φωνήεν -ο, που λέγεται συνδετικό.

Χρησιμοποιήστε το για να σχηματίσετε κι άλλες σύνθετες λέξεις:

ανεβαίνω + κατεβαίνω

περνώ + διαβαίνω

κούκλα + θέατρο

νύχτα + πουλί

ανάβω + σβήνω

σκηνή + θέση

3

Διαλέξτε από τον σάκο τα κατάλληλα σημεία στίξης και συμπληρώστε τον διάλογο του Ρωμαίου με το Τρίτο Κουδούνι, ώστε να διαβαστεί σωστά:

Ααχ Τώρα πρέπει να ξεκουραστώ λίγο Μήπως ψάχνεις κάτι

Ψάχνω για τον κύριο σκηνοθέτη

Σε περιμένει

Όχι γιατί

Γιατί δε νομίζω ότι θα χαρεί και πολύ για τη γνωριμία

Αλλά αν επιμένεις τρίτο καμαρίνι αριστερά πίσω από τη σκηνή

Σ' ευχαριστώ

Ο Ρωμαίος προχώρησε στον διάδρομο Πρώτο δεύτερο τρίτο καμαρίνι αριστερά Στεκόταν πια πίσω από την πόρτα του σκηνοθέτη Να τη χτυπήσει ή όχι

4

Συχνά ακούμε, διαβάζουμε και χρησιμοποιούμε τις λέξεις: *παράσταση και έργο*.

Διαβάστε προσεκτικά τις προτάσεις που ακολουθούν και συζητήστε τι σημαίνουν οι λέξεις με τα πλάγια γράμματα σε καθεμία από αυτές. Γράψτε και εσείς δικές σας προτάσεις με τις λέξεις αυτές.

❁ Το Δημοτικό Θέατρο φέτος δίνει *παραστάσεις* για παιδιά κάθε Σάββατο στις 5 μ.μ.

.....

❁ Στα αρχαία αγγεία βρίσκουμε συχνά *παραστάσεις* από γνωστούς μύθους.

.....

❁ Ένα σύγχρονο *έργο* ανεβαίνει στη σκηνή του Εθνικού Θεάτρου.

.....

❁ Η Τζιοκόντα είναι ένα διάσημο *έργο* τέχνης.

.....

❁ Συχνά γίνονται *έργα* για τη συντήρηση των δρόμων.

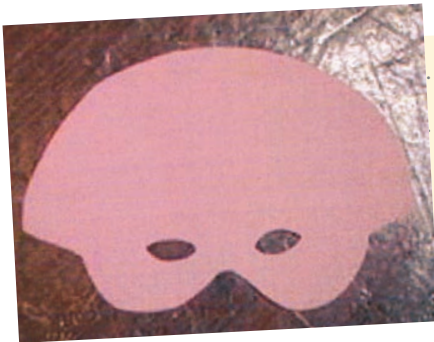
.....

Ένας Αρλεκίνος από χαρτί

- 1** Πολλές φορές οι ηθοποιοί, για να παίξουν κάποιο ρόλο σε μια παράσταση χρησιμοποιούν μάσκες, όπως του Αρλεκίνου και της Κολομπίνας. Παρακάτω θα βρείτε τα υλικά κατασκευής μιας μάσκας.
Προσπαθήστε να γράψετε τις οδηγίες κατασκευής της ακολουθώντας τη σειρά των εικόνων.

Θα χρειαστείτε: Χρωματιστό χαρτόνι, ένα κομμάτι λάστιχο, χρωματιστές πούλιες, ψαλίδι, κόλλα στικ, χρυσόσκονη, φτερά, χρωματιστές μπογιές ή μαρκαδόρους, συρραπτικό και χρυσά χάρτινα πιάτα.

.....

.....

.....

.....

.....

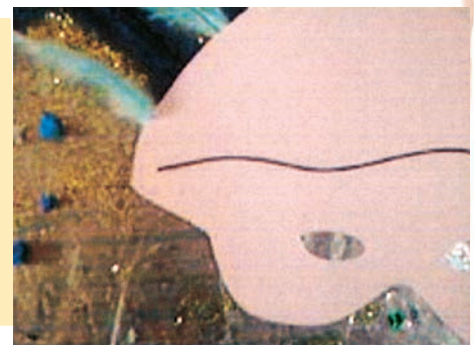
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΕΝΟΤΗΤΑ

Handwriting practice area with four horizontal dotted lines on a yellow background.

Handwriting practice area with four horizontal dotted lines on a yellow background.

Handwriting practice area with four horizontal dotted lines on a yellow background.

Handwriting practice area with four horizontal dotted lines on a yellow background.

Η παράσταση αξίζει 'Όρνιθες

1

Με το σχολείο σας παρακολουθείτε μια παιδική θεατρική παράσταση. Όμως κατά τη διάρκεια της παράστασης διάφορα πράγματα σας ενοχλούν και δε σας αφήνουν να παρακολουθήσετε το έργο.

- ▶ Τι θα λέγατε σε κάποιο συμμαθητή σας που τρώει;

.....
.....

- ▶ Τι θα λέγατε σε κάποιον άλλο που μιλάει συνεχώς με τους φίλους του;

.....
.....

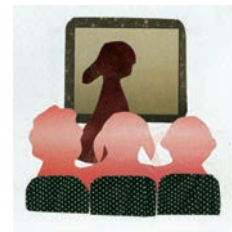
- ▶ Τι θα έλεγε ο δάσκαλος σε κάποιο θεατή που χτυπάει το κινητό του;

.....
.....

- ▶ Τι θα έλεγε η ταξιθέτρια σε κάποιον που μπαίνει στην αίθουσα όταν το έργο έχει ήδη ξεκινήσει και ψάχνει τη θέση του;

.....
.....

2

Χωριστείτε σε ομάδες και γράψτε στο τετράδιό σας πώς πρέπει να συμπεριφέρεται ένας θεατής κατά τη διάρκεια μιας θεατρικής παράστασης.

3

Μετατρέψτε τον ευθύ σε πλάγιο λόγο και αντίστροφα για να διηγηθείτε μια επίσκεψη της τάξης σας στο θέατρο.

ευθύς λόγος	πλάγιος λόγος
Ο διευθυντής μάς ρώτησε: – Ποιοι θέλετε να πάτε στο θέατρο; – Όλοι θέλουμε να πάμε! απαντήσαμε εμείς.
.....	Ο ταμίας του θεάτρου ρώτησε τη δασκάλα μας πόσα εισιτήρια θέλουμε και αυτή απάντησε ότι θέλουμε είκοσι.
Η δασκάλα, στο τέλος, μας ρώτησε: – Σας άρεσε η παράσταση; – Ήταν καταπληκτική, φωνάξαμε όλοι μαζί.

4

Η ακροστιχίδα του θεατή.

Επισκεφθήκαμε το αρχαίο της Επιδαύρου.

Στην είσοδο του θεάτρου αγοράζουμε

Η κουρτίνα του θεάτρου λέγεται

Με το κουδούνι αρχίζει η παράσταση.

Σ' αυτή την παράσταση παίζουν πολλοί

Το έργο παίζεται πάνω στη

Πρώτη φορά στο θέατρο

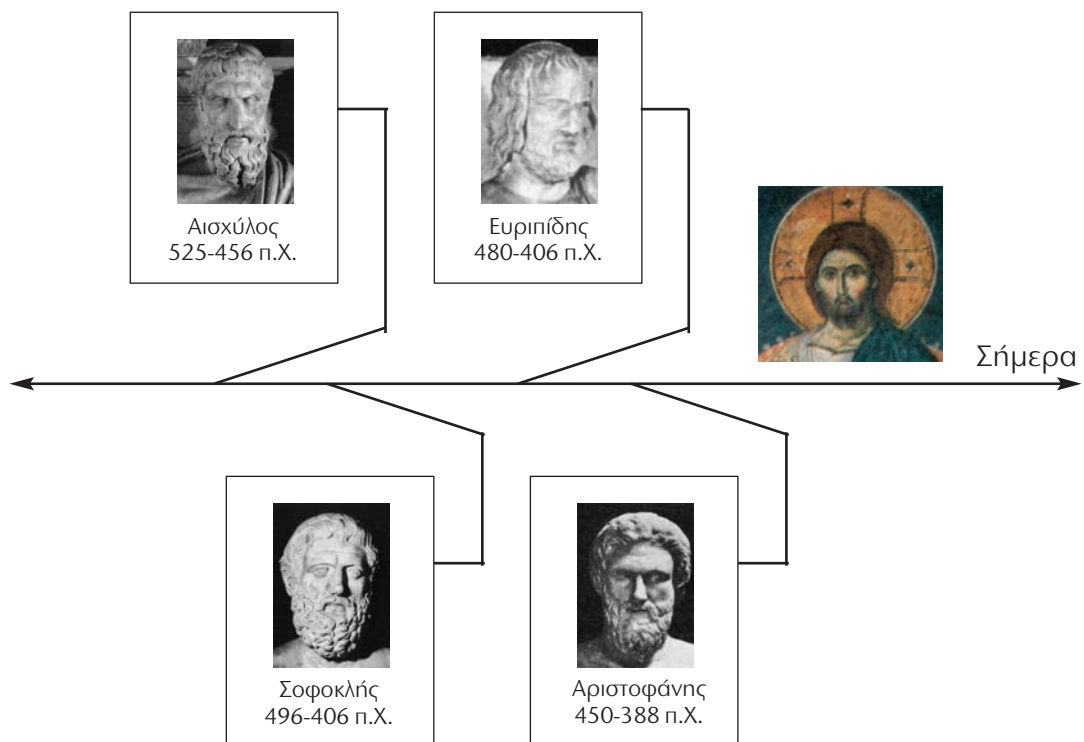
1

«Την *Αντιγόνη* την έγραψε ο Σοφοκλής», είπε στα παιδιά ο κύριος Μαρσέλ. Στο μάθημα της Ιστορίας μαθαίνουμε ότι ο Αισχύλος, ο Σοφοκλής και ο Ευριπίδης ήταν οι τρεις μεγάλοι τραγικοί ποιητές της Αρχαίας Ελλάδας, ενώ ο Αριστοφάνης ήταν ο μεγαλύτερος κωμικός ποιητής.

Κοιτάξτε την ιστορική γραμμή, υπολογίστε και γράψτε με λέξεις:

- Πόσα χρόνια έζησε ο Σοφοκλής; _____
- Πόσα χρόνια πέρασαν από τη γέννηση του Αισχύλου μέχρι τη γέννηση του Ευριπίδη;

- Πόσα χρόνια έχουν περάσει από τη γέννηση του Αριστοφάνη μέχρι σήμερα;

Οι εικόνες των αρχαίων ποιητών είναι από την Εγκυκλοπαίδεια ΔΟΜΗ, εκδ. ΔΟΜΗ Α.Ε., Αθήνα, 2006

2

Θέλετε να μάθετε περισσότερα για την ιστορία του θεάτρου στην Ελλάδα και τον υπόλοιπο κόσμο; Η ιστοσελίδα www.culture.gr θα σας βοηθήσει στην αναζήτησή σας.

3

Να τι έγραφε στο ημερολόγιό του ο Μπενουά, λίγα χρόνια μετά από την πρώτη φορά που πήγε στο θέατρο:

Αθήνα, 25/8/1946

Η Ελευθερία και εγώ είμαστε 10 χρονών,
όταν πήχαμε για πρώτη φορά στο Θέατρο.

Είμαστε ενθουσιασμένη που θα βλέπαμε
την Αυτιχόνη του Σοφοκλή στο Ηρώδειο.

Ο κύριος, όμως, που στεκόταν στην είσοδο
του θεάτρου μας σταράτιζε και μας είπε ότι
απαγορεύετε η είσοδος στα παιδιά.

«Ήραστε Γάλλοι» είπε ο κύριος Μαργεζ.

«Είμαστε εδώ για λίγες μέρες και θα θέλαμε
να δούμε μια αρχαία τραγωδία», συζητήσαμε.

Όταν χαμήλωσαν τα φώτα, δε μας
περιγράψω πόσο ευτυχισμένη είμαστε!

Βρείτε και διορθώστε τα λάθη που έκανε ο Μπενουά τότε που δεν ήξερε ακόμη να γράφει καλά τα ελληνικά.

4

Η Ελευθερία είχε αναλάβει να μάθει ελληνικά στον Μπενουά. Τα δίδυμα αδέρφια της όμως πάλι τα κατάφεραν! Κοιτάξτε τι προτάσεις τού έδωσαν να διαβάσει!

Η παράσταση αρχίζει

τα χατίρια στα
δίδυμα Θα
κάνω όλα.

.....

.....

.....

γυρίσω θα σας από
Όταν κεράσω
παγωτό το θέατρο.

.....

.....

.....

και παπιγιόν αγαπάει
Η Ελευθερία με μπλε
σακάκι έναν κύριο.

.....

.....

.....

Ο καημένος ο Μπενουά δεν καταλάβαινε τι διάβαζε. Βοηθήστε τον να ξεμπλέξει τις προτάσεις.

5

«Ο κύριος Μαρσέλ όμως είπε πως τα παλιά χρόνια ξέρανε και φτιάχνανε τα θέατρα έτσι που ν' ακούνε όλοι». Θα θέλατε να γνωρίσετε ένα αρχαίο θέατρο; Το αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου είναι ένα από τα σπουδαιότερα αρχαία θέατρα.

Χωριστείτε σε τρεις ομάδες και προετοιμάστε μια επίσκεψη με την τάξη σας στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου:

1η ομάδα Αναζητήστε και συγκεντρώστε πληροφορίες από την εγκυκλοπαίδεια καθώς και από την ιστοσελίδα www.argolidanews.gr/argolida/argolida_1.htm. Γράψτε λίγα λόγια για το θέατρο της Επιδαύρου στην αρχαία και νεότερη ελληνική ιστορία, για τις παραστάσεις που γίνονταν και γίνονται εκεί ακόμα.

2η ομάδα Δείξτε στον χάρτη της Ελλάδας τη διαδρομή που πρέπει να ακολουθήσετε για να πάτε από την περιοχή σας στον Νομό Αργολίδας. Ρωτήστε για τα ωράρια επίσκεψης (θερινά-χειμερινά) του θεάτρου καθώς και για τις τιμές των εισιτηρίων.

3η ομάδα Συγκεντρώστε πληροφορίες από ταξιδιωτικούς οδηγούς και προτείνετε κι άλλα αξιοθέατα της Αργολίδας.

Ο Κεραμιδοτρέχαλος

1

Με το έργο «Η Κοκκινোসκουφίτσα από την ανάποδη» διασκεδάσατε πολύ μέσα στην τάξη. Θέλετε να κάνετε το παραμύθι θεατρικό έργο και να το παίξετε στις 20 Μαρτίου, που είναι η Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου για τα παιδιά και τους νέους;

Καλό θα ήταν να το γράψετε πρώτα.

Μην ανησυχείτε! Η Ραλλού θα σας βοηθήσει:

- ▶ Δουλεύουμε σε ομάδες και γράφουμε στο τετράδιό μας. Χωρίζουμε το έργο σε σκηνές και διαλέγουμε ποια σκηνή από το έργο θα γράψει η κάθε ομάδα.
- ▶ Ήρωες του παραμυθιού θα γίνουν τα «πρόσωπα» του έργου.
- ▶ Γράφουμε τους διαλόγους. Οι διάλογοι έχουν μεγάλη σημασία στο θέατρο. Γι' αυτό πρέπει να φροντίσετε οι διάλογοι που θα φτιάξετε στο θεατρικό σας έργο να είναι «ζωντανοί» και να ακούγονται φυσικοί. Θα μπορέσετε να το πετύχετε αυτό πιο εύκολα αν μαγνητοφωνήσετε μια συνομιλία ανάμεσα σε δυο φίλους σας και την ακούσετε στην τάξη.
- ▶ Γράφουμε ακόμα σύντομες οδηγίες για τον τρόπο που θα κινούνται οι ηθοποιοί μας πάνω στη σκηνή. Αυτές οι οδηγίες γράφονται μέσα σε παρένθεση.
- ▶ Τέλος, φτιάχνουμε μία επιτροπή από τους εκπροσώπους κάθε ομάδας που θα αναλάβει να διορθώσει το κείμενο από ορθογραφικά και εκφραστικά λάθη.

Θυμηθείτε όσα έχετε συζητήσει στην τάξη για τους θεατρικούς διαλόγους: Γράφουμε με κεφαλαία γράμματα πρώτα το όνομα του προσώπου που μιλάει, μετά βάζουμε άνω και κάτω τελεία « : » και στη συνέχεια γράφουμε τα λόγια του.